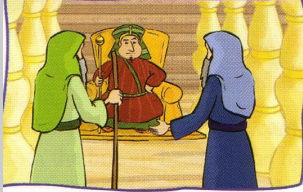
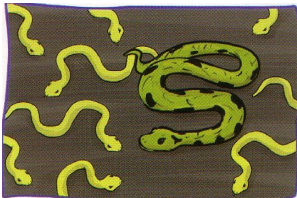
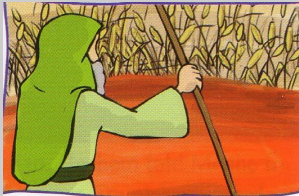
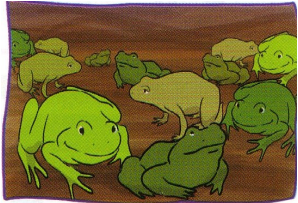
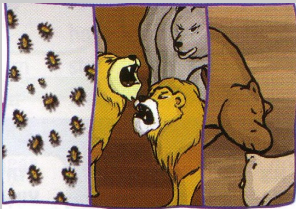

Šmílův DAF

1. švat 5770
16. leden 2010začátek šabatu: 16:10
konec šabatu: 17:23

Vaera

Časy z Kaluach.net pro týden této sidry
čas tfilin 6:42 | šma jisrael do 8:59 | mincha od 12:33
západ slunce 16:29 | tři hvězdy 17:06

		
Bůh poslal Mošeho a Aharona k faraónovi, aby propustil Židy z E----a.	Také faraónovi č-----é proměnili své hole v hady, ale Aharonův had je spolkl.	Aharon napřáhl hůl a vody Nilu se změnil- v krev. Egypťané neměli co pít.
		
Moše řekl faraónovi: „P----st' můj lid, jinak celou tvou zemi pokryjí žáby.	Faraón však měl tvrdé srdce. Proto Egypt postihly další r--y: v-i, divá zvěř a m-r.	Moše vyhodil do v-----u popel a ten se proměnil v n-----e. Pak zvedl hůl a začaly padat k----y.

Alijot v kostce

Kohen: Sidra začíná zajímavostí týkající se Božích jmen. Obecně se dá říct, že Boží jméno ELOKIM představuje Božskou spravedlivou přísnost, soud, zatímco čtyřpísmenné jméno HAŠEM odráží Boží milost. V úvodu sidry se obě jména propojují, když ELOKIM říká Mošemu: „Já jsem HAŠEM.“ Jako kdyby chtěl Bůh říct: „Až doposud jste (v egyptském otroctví) poznávali jen mou přísnější tvář, nyní vám dát poznat svou Milost, vysvobodím vás z otroctví a přivedu vás do Zaslíbené země.“ Bůh připomíná Mošemu sliby, které dal praotcům. Moše oznamuje lidu východ z Egypta, ale lid je příliš „unaven“, než aby ho vyslechl. Bůh posílá Mošeho k faraónovi, aby mu řekl slavné: „Nech mu lid jít!“

Levi: Rodokmeny Mošeho a Aharona. V rámci této mišpachologie nám Tóra představuje mnohé z hlavních postav následujících příběhů. Podle komentáře zde Tóra kompenzuje příkrá slova, která na adresu svých nejstarších tří synů řekl praotec Jákov. Mimochodem, proč jsou vlastně Židé nazýváni BNEJ JISRAEL? JUD představuje Jicchaka a Jákova, SIN Sáru, REŠ Rivku a Ráchel, ALEF Avrahama a LAMED Leu.

Šliši: Moše a Aharon předstupují před faraóna. Mošemu bylo 80, Aharonovi 83. Tóra nikdy neříká nic bez důvodu, a když zmiňuje věk osoby, chce většinou upřesnit dataci konkrétní události. Zde ale zřejmě jde o něco jiného. Celá kniha Berešit byla plná tahanic mezi bratry, zde stojí dva vedle sebe a starší uznává významnost mladšího.

Revii: Faraón bratrům nevěří, Moše předvádí první z divů - proměňuje svou hůl v „hada“. TANIN je ovšem přesněji krokodýl, nekorunovaný vládce Nilu a častý symbol vládnoucích faraónů. Aharon proměňuje vodu Nilu v krev, čímž začíná první egyptská rána. Následuje druhá rána - žáby, které zaplní Egypt.

Chamiši: Faraón odmítá splnit svůj slib a je potrestán třetí ranou, kterou byly vši (ne komáři). Egypťští mágové nejsou schopni držet se svými kouzly krok, ale faraón zatvrzuje své srdce. Následuje čtvrtá rána - divá zvěř (ne mouchy).

Šiši: Další rány - mor a kroupy. Nyní pomáhá faraónovi vzdorovat sám Bůh, který mu sám „zatvrzuje srdce“.

Švii: Na faraónovu prosbu zastavuje Moše ničící ránu (kroupy). Faraón opět odmítá propustit židovské otroky. Poslední tři z deseti ran přijdou na řadu až za týden.

Maftir (Bemidbar 28:9-15): Musafové oběti v Chrámu.

Haftara (Ješajahu 66:1-24): Speciální haftara pro Roš chodeš.

Sidra v číslech | Aktuality

14. sidra v Tóře (z 54), 2. sidra v knize Šemot (z 11), 16 paršiot, 8 otevřených, 8 zavřených, skládá se z 121 vět, 1748 slov a 6701 písmen, neobsahuje žádnou z 613 MICVOT | ROŠ CHODEŠ ŠVAT

Poznej a chraň (GEDOLIM)

Chatam Sofer. Velevýznamný odpůrce reformního judaismu, vlastním jménem Moše Schreiber (Sofer). Rabi Moše se narodil v roce 1763 ve Frankfurtu nad Mohanem v době, kdy tam rabinoval rabi Pinchas Horowitz, bratr mikulovského Šmuela. Rabi Moše byl od mládí považován za génia. Jeho prvním významným učitelem byl rabi Natan Adler. Později studoval v Mainzu, kde získal, mimo jiné, také znalosti biologie, anatomie, astronomie, matematiky a historie. V roce 1782 se přestěhoval za rabi Adlerem do Boskovic. Od počátku vnímal hrozbu reformy a její snahy zneužít nabízenou emancipaci k ovládnutí židovských komunit habsburské říše. V roce 1804 přesídlil do Bratislavy, kdy vybudoval velkou ješivu, která se stala baštou ortodoxie v celé střední Evropě a Podunají. Chatam Sofer se živě zajímal o dění v říši a hájil zájmy Židů na císařském dvoře. Hájil každý detail tradice a zvyků (MINHAG JISRAEL) pod heslem: CHADAŠ ASUR MIN HATORA (Nové (původně myšleno ovoce) je Tórou zakázáno). Ve vztahu k reformě navrhoval úplnou separaci. Chatam Sofer zemřel v roce 1839 a je pohřben v Bratislavě.

Rabi Jonathan Sacks: Vší

Když se veškerý egyptský prach proměnil ve vší, zkoušeli mágové sami vytvořit vší svým tajným uměním, ale nedokázali to. Vší napadali lidi i zvěř, mágové řekli faraónovi: „To je prst Boží,“ ale ten zatvrdil své srdce a neposlouchal je.

Jen málo pozornosti se věnuje využití humoru v Tóře, jehož nejčastější formou je výsměch samolibým, kteří se domnívají, že mohou napodobit Boha. Jedna věc Boha vždy rozesměje – pokus lidí vzdorovat nebi. Krásný příklad nabízí příběh babylónské věže, ve kterém se lidé rozhodli postavit stavbu až do nebe, aby narušili božský řád určující, že „nebe, nebe patří Bohu a zemi dal lidem“. Z nebeské perspektivy však bylo jejich dílo tak titěrné, že Bůh musel „sestoupit dolů, aby se podíval...“

Satira je důležitá pro pochopení minimálně několika egyptských ran. Egyptané se klaněli mnoha bohům, z nichž většina představovala přírodní síly. Mágové si mysleli, že je svým „tajným uměním“ mohou kontrolovat (tak jako se to domnívají v naší době někteří vědci). A civilizace, která se domnívá, že je možné manipulovat s bohy, věří, že stejně tak může ovládat i lidi. Takové kultuře je pojem svoboda cizí.

Rány byly určeny nejen k potrestání faraóna a jeho lidu za útisk synů Izraele, ale měly také ukázat bezmocnost bohů, v něž věřili. To vysvětluje první a poslední z ran před smrtí prvorozených. První se týkala Nilu. Devátou ranou byla tma. Nilu se Egyptané klaněli jako zdroji plodnosti v jinak pouštní oblasti. A slunce bylo považováno za největšího z bohů, Re, jehož byl faraón dítětem. Tma, zatmění slunce, dokazuje, že i největší z egyptských bohů nezmohl nic tváří v tvář Bohu skutečnému.

To, oč jde, je konfrontace mezi mýtem - v němž jsou bohové pouhé síly, které mají být zkráceny, ovládnuty nebo zmanipulovány - a biblickým monoteismem, ve kterém etika, spravedlnost, soucit a lidská důstojnost vytvářejí místo k setkání Boha s lidstvem. První dvě rány odkazují na začátek egyptského útisku – vraždění malých dětí. Nám je srozumitelná proměna nilské vody v krev a Egyptanům byla jasná symbolika žab, protože bohyně s podobou žáby (Heget) byla egyptskou bohyní-rodíčkou. Obě rány tedy byly kódované vzkazy ve smyslu: „Pokud použijete řeky a porodních bab - obvykle spojovaných s životem – jako nástroje smrti, obrátí se ty samé síly proti vám.“ Jinými slovy šlo o nesmírně naléhavé a přitom logické poselství: „Zneužívané síly přírody se obrátí proti lidem, s čím kdo zachází, tím také schází.“ Historie je spravedlivá.

Reakce Egyptanů na první dvě rány neopouští zaběhlé koleje. Rány jsou pro ně dílem magie, nic „zázračného“. Moše, Aharon, mágové a jim podobní lidé prostě ovládají „tajné umění“. Mágové se snaží a také proměňují vodu v krev a tvoří žáby (ač de facto jen množí egyptské utrpení.) A tu nastává třetí rána, v úvodu zmíněné vší. Rána, kterou mágové nedokáží imitovat. Snaží se, ale nejde jim to. Proto říkají: „To je prst Boží.“ V podstatě se jedná o první (a překvapivě stále živý) názor odpovídající dnešnímu termínu „Bůh mezer“, ve kterém platí, že zázrak je něco, pro co ještě nemůžeme najít vědecké vysvětlení. Co mágové (dnes vědci) neumí, musí být výsledkem Božského zásahu, což nevyhnutelně vede k závěru, že náboženství a věda jdou proti sobě a čím více věcí si můžeme vysvětlit vědecky, tím méně prostoru zbývá Bohu, který jednou zmizí úplně. (Chas vešalom!)

Právě proto nespočívá v judaismu primární způsob setkání s Bohem v zázracích, ale v jeho slovech – v Tóře, která je židovskou ústavou formující Izrael jako národ pod Boží svrchovaností. Jistěže je Bůh skryt za událostmi, které přesahují přirozenost (rozuměj v zázracích), ale On je také v přírodě samotné. Věda nemá vytěsnit Boha, věda Ho odhaluje v přírodě samotné. Věda nás učí, „jak veliké je veškeré Tvé dílo“. Přesto je Boha třeba hledat především sluchem, nasloucháním hlasu ze Sinaje, který nás učí, jak vybudovat společnost, která bude pravým opakem Egypta. Společnost, v níž menšina nebude utiskovat většinu a v níž se nebude špatně nakládat s cizinci.

Nejlepší zbraní proti myšlení Egypta byl jemný Božský humor, díky němuž si kněží a mágové, domnívající se, že mohou ovládat slunce a Nil, uvědomili, že nemohou stvořit ani veš. Egyptští mágové (a jejich dnešní nástupci) nechápali, že ovládnutí sil přírody není samo o sobě cílem, ale pouze možným prostředkem. Nejde o to, že i na vší byli mágové krátkí. Víra není jen vírou v nadpřirozené, jde více o schopnost uposlechnout Božího hlasu tak, aby tím námi nabytá svoboda respektovala i svobodu a důstojnost druhých.